

**INGLIZ TILIDAGI SO'Z BOYLIGINI OSHIRISHDA TO'LDIRILGAN REALLIK
TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH**

Solidjonov Dilyorjon
Qo'qon universiteti, Xorijiy til va adabiyoti,
ingliz tili yo'nalishi talabasi
Mulaydinov Farxod
Qo'qon universiteti, Raqamli texnologiyalar va
matematika kafedrası mudiri

Annotatsiya: To'ldirilgan reallik texnologiyalari bugungi kundagi rivojlanib borayotgan ta'lim uchun sifatli hamda samarali texnologiya hisoblanadi. Bizning "Virtual va to'ldirilgan reallik texnologiyalari" o'quv qo'llanmamizda ushbu texnologiyaning asosiy tushunchalari, texnologiyani tarixi hamda qo'llanish sohalari va to'ldirilgan reallik muhitini yaratishda foydalaniladigan dasturiy ta'minotlar haqida ma'lumot berilgan. Quyidagi tezisda qo'llanmamizdan kelib chiqqan holda to'ldirilgan reallik texnologiyalarining ingliz tili o'rganishda foydalanish haqida ma'lumot va ko'rsatmalar hamda bir nechta ilovalar ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: To'ldirilgan reallik (AR), ingliz tili, so'z boyligi, texnologiya, ta'lim.

To'ldirilgan reallik (AR) tez rivojlanayotgan texnologiya bo'lib, u ingliz tilini sinflarda o'rgatish uslubini tubdan o'zgartirishi mumkin. AR texnologiyasi o'quvchilarga virtual ob'ektlar va muhitlar bilan o'zaro aloqada bo'lish imkonini beradi, bu ularga o'rganilayotgan materialni yaxshiroq tushunish va saqlashga yordam beradigan chuqur o'rganish tajribasini taqdim etadi. Ushbu maqola ingliz tilini o'rgatishda AR potentsialini, uning afzalliklari va kamchiliklarini va undan talabalar uchun o'rganish tajribasini yaxshilash uchun qanday foydalanish mumkinligini o'rganadi. Sinflarida AR dan foydalangan o'qituvchilar va talabalar bilan suhbatlar kabi sifatli tadqiqot usullari texnologiya bilan bog'liq tajribalarini tushunish uchun o'tkaziladi. Ingliz tili darslarida AR dan foydalanganda talabalarining ishlashi to'g'risidagi ma'lumotlarni to'plash uchun so'rovlar va anketalar kabi miqdoriy tadqiqot usullari ham qo'llaniladi. Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, AR ingliz tili darslarida talabalarining faolligini va samaradorligini oshirish uchun katta imkoniyatlarga ega. Talabalar AR texnologiyasidan foydalanganda o'zlarini yanada faol his qilishganini, bu esa ta'lim natijalarining yaxshilanishiga olib keldi. O'qituvchilar, shuningdek, interaktiv tabiati tufayli AR texnologiyasidan foydalanganda talabalarining tushunishini yaxshiroq baholashga muvaffaq bo'lishdi. Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, AR ingliz tili darslarida talabalarining faolligini va samaradorligini oshirish uchun katta imkoniyatlarga ega. Biroq, uni maktablar va universitetlar tomonidan keng qo'llashdan oldin hal qilinishi kerak bo'lgan ba'zi masalalar mavjud. Bularga xarajat, texnik qiyinchiliklar, o'qituvchilarning tayyorgarligi yo'qligi va maxfiylik muammolari kiradi.

Tadqiqotchilar uchta tilda - turk, ingliz va golland tillarida harflar, so'zlar, raqamlar va matematik tenglamalarni o'rgatish uchun bolalarning o'rganish jarayonlarini osonlashtirish uchun **Kartoon3D** dasturini ishlab chiqdilar. Ushbu ilova bolalar bilan tajribaviy baholanmagan. AR maktabgacha yoshdagi bolalarga fazoviy geometriya tushunchalarini o'rgatish uchun ham qo'llanilishi mumkin.

Yana bir foydali AR ilova bu **Mondly AR** ilovasi hisoblanadi. Ushbu ilovada real dunyoga sun'iy o'qituvchining modeli paydo bo'ladi va siz til o'rganishga yordam beradi.(1-rasm)

1- rasm.

Mondly AR ilovasi interfeysida virtual o'qituvchi yangi so'zlarni o'rgatmoqda. Tadqiqotchilarning 72 maktabgacha yoshdagi bolalarni o'rganishi AR yordamida fazoviy qobiliyatlarni o'rgangan guruh uchun yaxshilangan natijalarning statistik dalillarini ko'rsatdi. AR boshlang'ich sinf o'quvchilariga tillarni o'rgatishda qo'llaniladi. ARC modeli asosida ingliz tilini o'rgatish motivatsiyasi uchun kompyuterga asoslangan AR qalqib chiquvchi kitob ishlab chiqilgan. Besh talaba uchun amalga oshirilgandan so'ng, natijalar AR tizimining ijobiy motivatsion ta'sirini ko'rsatdi. Tadqiqotchilar ingliz tili lug'atini o'rgatish uchun AR ilovasini ishlab chiqdilar. Tajribali tadqiqot natijalari turli fanlardan 130 ta bakalavriat talabalarining motivatsiyasi va akademik muvaffaqiyati oshganligini ko'rsatdi.

Xulosa qilib aytganda, ushbu maqola to'ldirilgan haqiqat talabalarining ingliz tili darslarida faolligini va samaradorligini oshirish uchun katta imkoniyatlarga ega ekanligini ko'rsatdi. Biroq, uni maktablar va universitetlar tomonidan keng qo'llashdan oldin hal qilinishi kerak bo'lgan ba'zi masalalar mavjud. Ushbu masalalar bo'yicha keyingi tadqiqotlar bilan AR o'z o'quvchilarini sinf muhitiga yanada samarali jalb qilishga intilayotgan o'qituvchilar uchun bebaho vositaga aylanishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati:

1. F. Mulaydinov, D. Solidjonov, Virtual va to'ldirilgan reallik texnologiyalari. Tamaddun – 2022.
2. F. Mulaydinov, Solidjonov, D. (2021). APPLICATION OF INFORMATION TECHNOLOGIES AND ONLINE PLATFORMS IN THE EDUCATIONAL SYSTEM.
3. Solidjonov, D. (2022). IMMERSIVE AUGMENTED REALITY AND VIRTUAL REALITY TECHNOLOGY FOR EDUCATION. Involta Scientific Journal, 1(3), 249-256.